

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brieven van de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, ten behoeve van de Landbouw- Visserijraad d.d. 14 en 15 mei 2012. De volledige agenda is opgenomen aan het eind van het verslag.

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Schüssel

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen van de leden van de VVD-fractie**
 - Vragen van de leden van de PvdA-fractie**
 - Vragen van de leden van de CDA-fractie**
 - Vragen van de leden van de SP-fractie**
 - Vragen van de leden van de D66-fractie**
 - Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie**
 - Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie**
- II Antwoord / Reactie van de staatssecretaris**
- III Volledige agenda**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

Wetgevingsvoorstellen voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2014 – 2020 – vergroening

In de wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie voor het vernieuwde GLB worden alle boeren die directe betalingen ontvangen verplicht vergroenings-maatregelen te nemen. De leden van de VVD-fractie kunnen zich niet vinden in dit voorstel en willen dat de vergroeningsmaatregelen en de directe betalingen worden losgekoppeld. De leden van de VVD-fractie zijn voorstander om de vergroening op vrijwillige basis vorm te geven. Het standpunt van de leden van de VVD-fractie hierover wordt gedeeld door Europarlementariër en rapporteur Capoulas Santos. Hij wil de directe betalingen loskoppelen van de vergroeningsmaatregelen. De leden van de VVD-fractie zijn blij met de steun uit het Europees Parlement. Welke conclusies verbindt de staatssecretaris aan deze ontwikkelingen? Tevens is de heer Capoulas Santos de mening toegedaan dat agrariërs die niet voldoen aan de vergroeningsmaatregelen niet automatisch gekort moeten worden op hun directe betalingen. Deelt de staatssecretaris de opvatting van de heer Capoulas Santos? Zo nee, waarom niet?

In het verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 26 en 27 april 2012 staat dat stimulering van duurzame productiemethoden onderdeel kan zijn van het keuzemenu. Het Nederlandse kabinet is in samenwerking met andere lidstaten (Zweden, Denemarken, Verenigd Koninkrijk en Duitsland) bezig met het opstellen van keuzemenu-pakketten van vergroeningsmaatregelen. Is de staatssecretaris bereid om deze position paper met de verschillende keuzemenu's van vergroeningsmaatregelen voor de volgende Landbouw- en Visserijraad naar de Kamer te sturen en deze te voorzien van een inhoudelijke reactie? In de geannoteerde agenda geeft de staatssecretaris aan hoe het keuzemenu voor Nederland eruit zou kunnen zien. De leden van de VVD-fractie vinden dat de staatssecretaris onvoldoende duidelijk maakt hoe het pallet voor Nederland eruit moet zien. Graag een nadere toelichting van de staatssecretaris. Uit het verslag van de vorige Landbouw- en Visserijraad en de geannoteerde agenda blijkt dat veel lidstaten voorstander zijn van een flexibele invulling van vergroeningsmaatregelen. De leden van de VVD-fractie vinden dit een positieve ontwikkeling. De staatssecretaris signaleert terecht dat de flexibiliteit en keuzevrijheid hierin voor lidstaten moet vallen binnen een gemeenschappelijk Europees kader. Hoe zou dit kader eruit moeten zien volgens de staatssecretaris?

Actieve landbouwer

Eurocommissaris Ciolos heeft zijn voorstel aangepast door de introductie van een negatieve lijst van bedrijven die geen GLB-steun meer zouden mogen ontvangen. De leden van de VVD-fractie vinden dit een stap in de goede richting. Is de staatssecretaris bereid om de nationale variant van deze lijst naar de Kamer te sturen? De leden van de VVD-fractie vinden dat ook de definitie van de actieve boer strakker moet worden afgebakend. Via twee sporen kan dan worden voorkomen dat niet-agrarische bedrijven gebruik kunnen maken van GLB-middelen. Deelt de staatssecretaris de opvatting van de leden van de VVD-fractie? Zo nee, waarom niet?

Uitbetaling toeslagrechten

De leden van de VVD-fractie hebben tijdens het laatste Verslag schriftelijk overleg Landbouw- en Visserijraad op 25 april jl. aandacht gevraagd voor de problemen die boeren ondervinden met het invullen van hun Gecombineerde opgave 2012. Ondernemers komen in hun opgave andere perceeloppervlakten tegen dan is vastgesteld bij de beschikking 2011. De staatssecretaris heeft toegezegd de problemen bij Dienst Regelingen serieus te bekijken en met een oplossing te komen. De leden van de VVD-fractie zijn bijzonder teleurgesteld dat de staatssecretaris zich niet aan zijn belofte heeft gehouden om de Kamer hierover vorige week te informeren. De leden van de VVD-fractie willen dat de staatssecretaris deze week alsnog een brief naar de Kamer stuurt hoe hij deze problemen gaat aanpakken. De leden van de VVD-fractie willen het belang van snelle acties benadrukken omdat boeren uiterlijk op 15 mei 2012 hun Gecombineerde opgave moeten hebben ingediend. Graag een reactie hierop van de staatssecretaris.

Uitbetalingstermijn

In de varkensketen bestaan momenteel onduidelijkheden over de betalingstermijnen. Welke afspraken zijn hierover in Europees verband gemaakt? Heeft Nederland deze EU-regelgeving al omgezet in nationale regelgeving? Houden de schakels in de keten zich aan deze afspraken, en kan de staatssecretaris specifiek ingaan op de retail? Hoe vindt naleving door de Europese Commissie plaats op deze afspraken? Welke risico's voorziet de staatssecretaris als betalingstermijnen worden opgerekt voor de verschillende schakels in de keten, en in het bijzonder de primaire sector? Deelt de staatssecretaris de zorg van de leden van de VVD-fractie dat in het krachtenveld van de keten (waarbij de leveranciers en afnemers van de primaire producenten steeds groter en zelfs multinationals zijn) de primaire sector steeds kwetsbaarder wordt en niet in staat is de kosten van de eisen/voorwaarden die gesteld worden vanuit de retailers in de keten af te dwingen en betaald te krijgen? Welke rol kan de regiegroep hierin spelen aangezien zij op pad zijn gestuurd met de opdracht om het huidige verdienmodel van de sector onder de loep te nemen? Wanneer worden de eerste uitkomsten van de regiegroep verwacht?

Hervorming Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) – Maximaal Duurzame Vangst en Milieuaspecten

In de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad staat dat het kabinet zich kan vinden in het principe van Maximum Sustainable Yield (MSY). Beheerplannen dienen MSY als uitgangspunt te hebben. De staatssecretaris plaatst daarbij wel een aantal kanttekeningen. Er veel kennis nodig om de MSY-niveaus te bepalen. Dit ontbreekt voor veel bestanden. Hier zou een praktische oplossing voor gevonden moeten

worden, zo lezen de leden van de VVD-fractie. Welke praktische oplossingen heeft de staatssecretaris concreet voor ogen?

In de voorstellen van de Europese Commissie over het GVB staat dat de natuur in beschermde gebieden beschermd moet worden. In de geannoteerde agenda voor deze Raad staat dat het kabinet vindt dat de reikwijdte echter verbreed zou moeten worden. De leden van de VVD-fractie kunnen zich vinden in de voorstellen van de Europese Commissie, en stellen vraagtekens bij de opstelling van de staatssecretaris in deze. Welke gevolgen heeft een verbreding voor de economische activiteiten op zee binnen en buiten de beschermde gebieden en wat zijn de budgettaire consequenties? Welke andere lidstaten zijn de mening toegedaan dat de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KMS) buiten de beschermde gebieden van toepassing moeten zijn?

Ontwerp-Raadsconclusies EU-strategie Dierenwelzijn en Transportverordening 1/2005

De leden van de VVD-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van het standpunt van de staatssecretaris om niet in te stemmen met de ontwerp-raadsconclusies indien bepaalde oproepen niet worden overgenomen. De staatssecretaris vindt dat bestaande EU-regelgeving op het gebied van dierenwelzijn ten aanzien van de intensieve veehouderij verder moet worden aangescherpt en dat er specifieke voorschriften voor bepaalde diersoorten krachtiger en specifiekier moeten worden geformuleerd voor konijnen, kalkoenen, vleeskuikens, melkvee, nertsen en circusedieren. Waarom vindt de staatssecretaris het nodig om in Europees verband te pleiten voor strengere regelgeving op het gebied van dierenwelzijn? Betekent dit dat de Nederlandse wetgeving op het gebied van dierenwelzijn strenger is dan Europa voorschrijft? Zo ja, op welke onderdelen heeft het Nederlandse kabinet ten aanzien van dierenwelzijn aanvullende eisen geformuleerd? Wat zijn de gevolgen als de ontwerpconclusies niet worden overgenomen voor het gelijke speelveld in Europa en wat betekent dit voor de concurrentiepositie van de Nederlandse agrarische ondernemer?

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van de brieven van de staatssecretaris die op de agenda staan van het schriftelijk overleg Landbouw- en Visserijraad. De leden van de PvdA-fractie hebben op basis van de gestuurde informatie de volgende vragen en opmerkingen.

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

De leden van de PvdA-fractie zijn geschrokken van de intentie van het demissionaire kabinet om de voorstellen te amenderen op het punt van de voorgestelde vergroening. Het lijkt er op dat door het schrappen van bestaande wettelijke vereisten, dit demissionaire kabinet ook het voldoen aan normale voorwaarden wil gaan vergoeden. Dit kan en mag wat de leden van de PvdA-fractie betreft niet de bedoeling zijn: alleen éxtra maatregelen tot het voldoen aan hógere dierenwelzijns-, milieu- en klimaateisen zouden in aanmerking moeten komen voor subsidie. Het principe is immers: verplicht dan wel gesubsidieerd, niet beide. Eerder werd «good agricultural practice» al beperkt tot voldoen aan de wetgeving. Good agricultural practice is in de ogen van de leden van de PvdA-fractie pas aan de orde als bedrijven méér doen. Niet de achterblijvers, maar de voorlopers verdienen steun.

De door de Europese Commissie voorgestelde eisen zijn weliswaar nogal grof, maar wel duidelijk en goed handhaafbaar. De leden van de

PvdA-fractie vragen zich echter af wat vruchtwisseling te maken heeft met daadwerkelijke vergroening. De vraag is ook of dit wel bruikbaar is: hoe om te gaan met meerjarige gewassen als asperges en wijn?

De teeltvrije zone zouden de leden van de PvdA-fractie wel graag behouden als minimumeis voor het in aanmerking komen van steun: dit is een goede manier om gebieden en watergangen vrij te houden van pesticiden en vermessing.

Een nationaal keuzemenu van eenvoudig handhaafbare robuuste vergroeningsmaatregelen zou beter aansluiten bij welke maatregelen in een gebied het meest effectief zouden zijn ter vergroening. In Spanje zou het bijvoorbeeld zinvol zijn erosiebestrijding op te nemen, in Nederland waterbuffering. Dat moet wel het uitgangspunt zijn voor de leden van de PvdA-fractie: de effectiviteit ten aanzien van het milieu, niet zoals zij vrezen de makkelijke uitvoerbaarheid voor boeren of de meeste kostenefficiëntie. Natuurlijk moeten ontvangers voldoen aan alle hem/haar opgelegde vergroeningsmaatregelen. Voldoen zij daar niet aan dan vervalt het recht op een uitkering.

Mogelijke nationale aanvullende vergroeningsmaatregelen zouden de leden van de PvdA-fractie graag zoeken in de aansluiting bij nationaal beleid voor waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water, KRW) en vermessing (Programmatische Aanpak Stikstof). Bedrijven die niet voldoen aan een bovenwettelijk eisenpakket aan dierwelzijnsmaatregelen zouden ook niet in aanmerking moeten kunnen komen voor landbouwsteun.

De maatregelen die als vergroeningseis gesteld worden moeten eenvoudig en handhaafbaar zijn. Een ieder zal hieraan moeten voldoen om voor steun in aanmerking te komen. De leden van de PvdA-fractie zien de inzet van een «catalogus» als zinvol voor betaling van pluspakketten: betaling voor groene en blauwe diensten. De inzet van de leden van de PvdA-fractie is de basisbetaling zo laag mogelijk te houden en boeren uit te dagen via groene en blauwe diensten extra steun te verwerven. Bij pluspakketten denken deze leden aan klimaatmaatregelen, precisie-landbouw, verdergaande dierwelzijnsmaatregelen, biodiversiteitsmaatregelen, luchtkwaliteit, extra KRW-maatregelen. En dit alles gebieds-effectief in te zetten: biodiversiteitsmaatregelen rond Natura 2000-gebieden, waterbuffering langs rivieren.

Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB)

Maximaal Duurzame Vangst

De leden van de PvdA-fractie steunen de ambitie om in 2015 de bestanden te beheren op MSY-niveau. Zij dringen dan ook aan op daadwerkelijke inzet om bestanden te herstellen en te behouden voor 2015. De leden van de PvdA-fractie verzoeken de staatssecretaris dan ook om in het oriënterend debat hierover in te zetten op maatregelen op de korte termijn om vissterfte tegen te gaan, op implementatie van het voorzorgsbeginsel en op de ecosysteembenadering in het visserijbeheer. Zij zijn het eens met de staatssecretaris dat beter rekening gehouden moet worden met de gemengde visserij en de interactie met het ecosysteem, maar wel met het doel om te zorgen voor een substantiële verbetering van de visstand. Graag vernemen deze leden van de staatssecretaris wat hij precies bedoelt met «praktische oplossingen» in die gevallen waar nog onvoldoende kennis is om de MSY-niveaus te bepalen. Kan de staatssecretaris zich inzetten voor meer middelen vanuit het nieuwe Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) ten behoeve van onderzoek? Dit dient in de ogen van de leden van de PvdA-fractie het belang van de gehele visserijsector, dit in tegenstelling tot sommige voorstellen ter besteding van het EFMZV die slechts enkele individuele vissers zullen helpen. Is de staatssecretaris het met deze leden eens dat een breder bereik noodzakelijk is?

Welke stakeholders dienen betrokken te worden bij het vaststellen van de MSY-niveaus, zijn dat andere partijen dan degenen die nu bijvoorbeeld vertegenwoordigd zijn in de Regionale Advies Commissies (RAC's)? Kan de staatssecretaris aangeven of het sluiten van gebieden ook gezien wordt als optie om te komen tot het gewenste MSY-niveau? Graag vernemen de leden van de PvdA-fractie welke sancties er afgesproken zijn en welke concrete sanctiemogelijkheden bestaan in geval er niet aan het MSY-principe voldaan wordt door de lidstaten.

Milieuaspecten in het kader van het GVB

De leden van de PvdA-fractie delen de visie van het kabinet dat de reikwijdte van de ecosysteembenadering verder verbreed moet worden en dus niet slechts beperkt dient te zijn tot de beschermde gebieden. Kan de staatssecretaris aangeven of behalve Nederland ook andere lidstaten deze mening zijn toegedaan, dat het GVB bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de Kader-richtlijn Mariene Strategie (KRM)?

Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV)

De leden van de PvdA-fractie steunen de lijn van het kabinet dat gedurende de looptijd van het fonds een verschuiving tussen de verschillende activiteiten die het fonds wil gaan ondersteunen mogelijk moet zijn. In het bijzonder gaat het deze leden er dan om dat in de huidige voorstellen lidstaten geen additionele middelen mogen vrijmaken voor structurele maatregelen ten behoeve van datacollectie en controle en handhaving om illegale visserij tegen te gaan. Is de staatssecretaris het met organisaties als OCEAN2012 eens dat het beter is om in plaats van te oormerken in te zetten op minimaal te besteden bedragen voor dit soort publieke goederen en diensten?

EU-strategie Dierenwelzijn en Transportverordening 1/2005

De leden van de PvdA-fractie delen de visie van het kabinet dat in de ontwerp-Raadsconclusies een aantal belangrijke en voldoende concrete oproepen ontbreken en zij steunen daarom de aangetekende voorbehouden. Deze leden willen wel graag weten waarom Nederland alleen lijkt te staan in de positie om niet in te willen stemmen met de ontwerp-Raadsconclusies? Zijn er andere landen die nu duidelijk is dat Nederland niet wil gaan instemmen wellicht ook overwegen niet in te gaan stemmen? Zo ja, welke landen zijn dit? Welke inspanningen heeft het Nederlandse kabinet verricht om de Raadsconclusies aangepast te krijgen?

Vragen van de leden van de CDA-fractie

Wetgevingsvoorstellen voor het GLB 2014–2020 – vergroening

Van de directe betalingen wordt 30% verplicht vormgegeven door drie vergroeningsmaatregelen: permanent grasland, gewasdiversificatie en 7% ecologische kenmerken op bouwland. De leden van de CDA-fractie delen de mening van het kabinet dat het begrip vergroening op deze wijze te rigide wordt ingevuld, niet leidt tot meetbare biodiversiteitswinst en leidt tot extra uitvoerings-, controle- en handavingslasten. Dit model geeft echter wel antwoord op de roep om het waarborgen van het gelijk speelveld. Wat is het Europese krachtenveld voor dit model? En op welke wijze worden de ervaringen van het betaalorganenoverleg, als geen ander hebben deze ervaring met uitvoerings-, controle- en handavingsaspecten, meegewogen bij de vorming van het directe betalingenmodel?

De leden van de CDA-fractie steunen de lijn van het kabinet dat de vergroenings-maatregelen daadwerkelijk effectief, doelmatig en efficiënt dienen te zijn. Het kabinet pleit er voor dat lidstaten de mogelijkheid krijgen om uit een Europees keuzemenu maatregelen te kiezen die maximaal bijdragen aan verbetering van bijvoorbeeld biodiversiteit, klimaat en het milieu. Het kabinet geeft hierbij aan dat het belangrijk is dat de keuzes passen in een Europees kader, om op die manier ook een gelijk speelveld te waarborgen. Op welke wijze is een gelijk speelveld te realiseren met het zogeheten cafetariamodel? En hoe scoort het model ten aanzien van de uitvoerings-, controle- en handhavingslasten? Wat is het Europese krachtenveld voor dit model? Welke lidstaten dragen het keuzemenu-model een warm hart toe en wat zijn de verschillende genoemde ingrediënten?

Klopt het dat Nederland het voortouw neemt met het ontwikkelen van verschillende keuzemenu's binnen de genoemde randvoorwaarden van gelijk speelveld en aandacht voor uitvoerings-, controle- en handhavings-aspecten? Op welke wijze sluit het keuzemenu aan bij de wens van het kabinet om in te spelen op maatschappelijke voorkeuren op het gebied van duurzaamheid, gezondheid en dierenwelzijn? En welke lidstaten zijn gevoelig voor de Nederlandse ingrediënten zoals investeringsregelingen integraal duurzame stallen, precisielandbouw en weidegang?

De staatssecretaris heeft aangegeven binnen randvoorwaarden positief te zijn over gecertificeerde landbouwsystemen. Wat is het Europese krachtenveld in deze? Deelt de staatssecretaris de mening dat met dergelijke systemen het cafetariamodel ingevuld zou kunnen worden zonder stijging van de uitvoerings-, controle- en handhavingslasten door de toezicht op controle systematiek hierop los te laten?

Klopt het dat een korting wordt gegeven op de basispremie bij niet voldoen aan de vergroeningseisen? Zo, ja over welke percentages hebben we het dan en hoe is het Europese krachtenveld op dit punt? Deelt de staatssecretaris de mening dat de koppeling tussen de voorgestelde vergroeningsmaatregelen en de basispremie leidt tot een strafsysteem in plaats van vergroeningsstimulansen? En dat dit ten koste gaat van het draagvlak en de doelgerichtheid van de hervorming?

Hervorming van het GVB: overdraagbare visserijconcessies

De inzet van de staatssecretaris richt zich er op om communautair niveau enkel een kader voor individueel overdraagbare visserijconcessies vast te leggen, met daarbij enkele essentiële randvoorwaarden. De leden van de CDA-fractie gaan er van uit dat bij zo'n raamwerk niet de essentiële eigenschappen zoals de eigendomsverhoudingen van ons stelsel onderuit worden gehaald; immers degene die de afgelopen 35 jaar in quota hebben geïnvesteerd (ook via leningen van de bank) moeten wel in hun eigendom beschermd worden. Graag een reactie hierop van de staatssecretaris.

MSY

Deelt de staatssecretaris de mening van de leden van de CDA-fractie dat MSY een bio-economisch model is en als zodanig dient toegepast te worden? Dit betekent dat als een bestand onder geëxploiteerd wordt, de exploitatie kan toenemen om de economische winst te maximaliseren. Alleen dan is er sprake van een duurzame exploitatie. Daarnaast dient er gestuurd te worden op de visserijsterfte en niet op de grootte van een bestand. De grootte van een bestand kan beïnvloed worden door meer factoren dan de visserij bijvoorbeeld klimaatveranderingen. Welke acties onderneemt de staatssecretaris om MSY-niveaus beter af te stemmen zodanig dat rekening wordt gehouden met de aard van gemengde visserij en de interactie met het ecosysteem? Is de staatssecretaris bereid om een

pleidooi te houden om de meerjaren beheerplannen multidisciplinair aan te pakken in plaats van een opeenstapeling van voor elke soort een Total Allowable Catch (TAC)? Deelt de staatssecretaris de mening dat deze aanpak ook leidt tot specifiekere aanpak om bijvangst te voorkomen? Is de staatssecretaris met de leden van de CDA-fractie eens dat MSY enkel het uitgangspunt mag vormen wanneer voldoende kennis is om het MSY-niveau te kunnen bepalen?

Integratie GVB en andere Europese beleidsvelden

De staatssecretaris stelt dat GVB een bijdrage levert aan het bereiken en behouden van goede milieutoestand (KRM) en gunstige staat van instandhouding (VHR). Visserijmaatregelen kunnen enkel in het kader van GVB genomen worden zo stelt de staatssecretaris. Geldt dat ook voor maatregelen welke zouden kunnen voortvloeien uit de KRM en de VHR? Hoe vindt afstemming plaats zowel qua beleid als met aangrenzende lidstaten?

Wat is de definitie van de term «ecosysteembenadering als een belangrijk basisprincipe»? De Europese Commissie wil zich in haar GVB-hervormingsvoorstel beperken tot de bescherming van de natuur in beschermde gebieden. In de visie van het kabinet over de hervorming van het GVB zou de reikwijdte echter verder verbreed moeten worden. Waarom verschilt de visie van de Europese Commissie en het kabinet? Hoe ziet het kabinet de uitvoering hiervan? Ontstaan er verschillende gebieden met verschillende beschermingszones voor de KRM, VHR, en het GVB? De leden van de CDA-fractie zijn het op dit vlak oneens met de kabinetsinzet. De consequenties van deze insteek zijn nog niet te overzien. Graag een nadere uitwerking op dit punt met name de impact daarvan op de visserij- en andere (economische) activiteiten. In onder meer het Waddengebied leert de ervaring met de VHR dat de discussie, over bescherming of herstel en in welke zones welke activiteiten wel of niet mogen, leidt tot talloze en ellenlange juridische procedures.

Sociaal-economisch GVB

De Nederlandse visserijsectoren zijn begaan bij strategisch, pragmatisch, inhoudelijk-technisch en bovenal realistische onderhandelingen. Welke acties onderneemt de staatssecretaris in de GVB discussie om te komen tot maximale benutting van de EU-middelen ten behoeve van de innovatie en verduurzaming van de visserijsector?. De leden van het CDA-fractie zijn van mening dat het kabinet moet inzetten op een gelijkblijvend percentage, te weten 1,13%, plus een top-up voor innovaties op het terrein van duurzaamheid. Graag een reactie hierop van de staatssecretaris.

Ontwerp-Raadsconclusies EU-strategie Dierenwelzijn

De leden van de CDA-fractie zijn het eens met de inzet van het kabinet welke in lijn is met de motie van de leden Ormel en Snijder-Hazelhoff (Kamerstuk 28 286, nr. 384). Wat is het Europese krachtenveld in deze? Welke inspanningen worden gedaan om andere lidstaten te overtuigen om de Nederlandse positie te steunen?

Vragen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat het niet de bedoeling kan zijn van het Europese landbouwbeleid dat «Jan met de pet» de Britse koningin subsidieert. De leden van de SP-fractie zijn zeer teleurgesteld dat de staatssecretaris ondanks zijn eerdere toezegging aan de Kamer heeft aangegeven niet overtuigd te zijn van de noodzaak tot aftopping. De leden

van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de uitspraak van de staatssecretaris op 7 december 2010: «In het Europees landbouwbeleid is er sprake van een vaste hectaretoeslag. Dit betekent dat er ook geld gaat naar grote jongens met 3 000, 4 000 of zelfs 10 000 ha, de heel grote boeren. Dat is een inbreuk op de legitimatie, vooral als er ook nog bijna niet-agrarische ondernemers zijn als koningshuizen en Schiphol (...) Ik heb gisteren gezegd dat ik wel wil meedenken over een plafond, als daar een juridisch houdbare modus voor is te vinden.» Wat is de waarde van deze toezegging en deze gesproken woorden van de staatssecretaris en van de toezegging tijdens het VAO Landbouw- en Visserijraad op 16 maart 2012 bij het indienen van de motie van het lid van Gerven (Kamerstuk 21 501-32, nr. 459) waarop de staatssecretaris de woorden sprak «dit is de mooiste motie tot nu toe»? De vraag daarbij is welke acties wanneer in welke gremia zijn genomen om te pleiten voor het subsidieplafond, wanneer en waarom het standpunt zo gewijzigd is dat de voorstellen van de Europese Commissie tot het instellen van een subsidieplafond nu niet gesteund lijken te worden. Waarom is de Kamer niet geïnformeerd over de beleidswijziging ten opzichte van de toezeggingen en uitspraken? Vraag is tevens wat de juridische bezwaren zijn, wat de mogelijkheden voor invulling per lidstaat zijn en wat de fiscaal juridische mogelijkheden zijn op landelijk/Nederlands niveau?

De leden van de SP-fractie vinden het zeer teleurstellend dat EU-strategie Dierenwelzijn en Transportverordening 1/2005 zo weinig om het lijf lijken te gaan hebben en zien niets van de dierenwelzijnsambities van het kabinet -die bij gebrek aan nationale maatregelen door waren geschoven naar Europa- erin terug. Deze leden hopen van harte dat een nieuw kabinet de weerbaarheid van de materie op Europees niveau realiseert, en wel, naast een Europese inzet, nationaal maatregelen durft te nemen. De leden van de SP-fractie vragen om een zeer sterke inzet op aanscherping van de EU-strategie Dierenwelzijn en Transportverordening en hopen dat het kabinet tenminste thuis komt met resultaat betreffende het limiteren van veetransport tot 8 uur of 500 km. De leden van de SP-fractie roepen ook op tot een krachtige aanscherping van andere bestaande EU-regelgeving, met name de welzijnsgerelateerde regelgeving betreffende o.a. varkens, kalveren en pluimvee. De leden van de SP-fractie roepen het kabinet dringend op om voet bij stuk te houden en niet in te stemmen met de huidige ontwerp-Raadsconclusies, ook niet in aangepaste vorm, maar alleen genoeg te nemen met een grondige herziening.

Wat de leden van de SP-fractie betreft worden de vergroeningsmaatregelen gekoppeld aan directe betalingen en volgt automatische korting bij niet voldoen. Hoe zou dit sanctiemechanisme er in de visie van de staatssecretaris uit moeten zien? Tenminste 30% van het budget voor directe betalingen voor vergroenings-maatregelen is de minimuminzet, wat betreft de leden van de SP-fractie. Zij zijn het met het kabinet eens dat er te weinig flexibiliteit in de voorgestelde vergroenings-maatregelen zit, en dat deze niet voor alle agrariërs in Nederland altijd goed toepasbaar zijn. Bijvoorbeeld de verplichte gewasrotatie voor melkveehouders die maïs verbouwen als veevoer. De leden van de SP-fractie vrezen echter dat het voorgestelde keuzemenu te ver doorschiet en dat er te veel maatregelen op terecht komen die weinig vergroening om het lijf hebben. De effectiviteit en het einddoel moeten niet lijden onder doorgeschoten versoepeling. Daarom willen de leden van de SP-fractie dat elke voorgestelde flexibilisering kritisch tegen het licht gehouden wordt. Zij vragen de staatssecretaris hierop toe te zien en er garant voor te staan dat alle maatregelen waar Nederland zich achter schaaft, zo effectief zijn als de originele en zich in eerste plaats richten op biodiversiteitbehoud. Wil de staatssecretaris de position paper met de verschillende keuzemenu's van vergroeningsmaatregelen aan de Kamer toe zenden voorzien van een

reactie? Kan de staatssecretaris daarbij ingaan op de verschillende vormen van vergroeningsmaatregelen en de percentuele verdeling hiertussen? Hoe wil Nederland effectiviteit en het gelijke speelveld borgen betreffende de vergroeningsmaatregelen?

De leden van de SP-fractie vinden dat de doelstelling die tijdens de World Summit on Sustainable Development in 2002 in Johannesburg is afgesproken om in 2015 de visbestanden te beheren op MSY-niveau, moet worden nagekomen en vragen het kabinet hier stevig op in te zetten. De leden van de SP-fractie vragen wat het kabinet bedoelt met de zin in de geannoteerde agenda: «het is belangrijk dat stakeholders betrokken worden bij het vaststellen van de optimale niveaus». De leden van de SP-fractie nemen aan dat het kabinet niet van plan is het MSY-niveau vast te laten stellen in overleg met de belanghebbende visserijsector. De leden van de SP-fractie dringen er op aan dat het MSY-niveau strikt wetenschappelijk wordt bepaald. Tevens zijn zij van mening dat de uitvoering en de maatregelen in overleg met de visserijsector, de wetenschap en milieuorganisaties moet plaatsvinden. Graag horen de leden van de SP-fractie bevestiging dat het kabinet zich op deze wijze inzet en dat niet het MSY-niveau via handjeklap met belanghebbenden (op korte termijn) wordt vastgesteld. De leden van de SP-fractie pleiten voor een integrale benadering van het GVB, de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM). Voor Nederland is het daartoe zaak om spoedig een ruimtelijk ordeningsplan Noordzee van de grond te tillen conform de motie van het lid Polderman (Kamerstuk 29 675, nr. 54). De leden van de SP-fractie betreuren dat het kabinet geen onderscheid wil maken in subsidies tussen grootschalige en kleinschalige visserij. De leden van de SP-fractie hebben vaker kritische vragen gesteld over aquacultuur. Ondanks het feit dat er nog geen bewijs is dat deze sector duurzaam en diervriendelijk is, wordt zij aan alle kanten gesubsidieerd. Alvorens een nieuwe vorm van intensieve diervriendelijke manier kan. Er is nog te weinig onderzoek gedaan op dit terrein. Gaat het kabinet aandacht vragen voor het antibioticagebruik in de aquacultuur? Gaat het kabinet aandacht vragen voor risico's van genetische vervuiling en verzwakking van oorspronkelijke populaties? Gaat het kabinet aandacht vragen voor dierenwelzijnskwesties en voor acceptabele dodingsmethoden? Gaat het kabinet aandacht vragen voor de milieueffecten van aquacultuur? Kan het kabinet de Kamer inzicht geven in welke mate de aquacultuursector in Nederland en in Europa op subsidies draait? In welke mate worden er duurzaamheids- en dierenwelzijnseisen veerbonden aan deze subsidies? De leden van de SP-fractie hechten aan inzet op de overgang naar een biobased economy, om op termijn de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen af te bouwen. Ze hechten veel waarde aan de inzet om zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van biomassa en reststromen en te streven naar coproductie, waarbij de ontwikkeling van een biobased economy geen negatieve effecten op de voedselvoorziening mag hebben. De leden van de SP-fractie willen graag een uitgebreide update krijgen van de stand van zaken betreffende het voldoen aan het varkensbesluit per 1 januari 2013 voor de groepshuisvesting van zeugen. Hoe is de voortgang in Nederland? Hoe is de voortgang elders in Europa? Welke maatregelen worden er genomen/voorgesteld? Welke voortgang wordt geboekt? Welk doelstellingspercentage heeft Nederland van nu tot 1 januari 2013? Wat is de stoppersregeling waar nu over gepubliceerd wordt? Wanneer komt deze naar de Kamer? Is de stoppersregeling de facto uitstel van implementatie voor de deelnemers? In hoeverre is dat in lijn met het varkensbesluit? Hoe wordt hier in andere landen mee omgegaan?

Vragen van de leden van de D66-fractie

De leden van de fractie van D66 hebben kennis genomen van de agenda van de Landbouw- en Visserijraad van mei 2012 en willen graag enkele vragen stellen.

Kunnen de leden van de fractie van D66 uit de geannoteerde agenda opmaken dat de staatssecretaris het Nederlands commitment aan het MSY-principe in het Europees visserijbeleid opnieuw bevestigt, na een initiële ondersteuning van het MSY-principe 30 jaar geleden in de United Nations Convention on the Law of the Seas van 1982 en herbevestiging in het United Nations Fish Stock Agreement van 1995 en in de Johannesburg Declaration van 2002?

De leden van de fractie van D66 vragen of de staatssecretaris kan bevestigen dat hij bij de aanstaande Landbouw- en Visserijraad dit commitment aan het MSY-principe in het Europees visserijbeleid zal uitspreken en dat hij voorafgaand aan de betreffende Raad contact zal zoeken met andere gelijkdenkende lidstaten zodat er al in het voorproces een brede coalitie gevormd kan worden?

De leden van de fractie van D66 lezen over de inbreng van het kabinet op het gebied van aquacultuur. Zal de staatssecretaris ook actief de mogelijkheden rondom certificering van duurzame kweekvis inbrengen en bepleiten?

Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie steunen de inzet van het kabinet om de vergroeningsmaatregelen van het GLB op een meer flexibele manier in te vullen. Verduurzaming van stallen en precisielandbouw horen daarin inderdaad thuis. Dierenwelzijn zou hieraan echter moeten worden toegevoegd wat de leden van de ChristenUnie-fractie betreft. Deze leden missen dit in de stukken, waarin de focus op biodiversiteit ligt. Is het kabinet bereid ook dierenwelzijnsmaatregelen als mogelijke invulling van de vergroeningsmaatregelen in te brengen?

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen in het bijzonder aandacht voor de recent aangenomen motie van de leden Wiegman-Van Meppelen Scheppink en Koopmans, die de regering verzoekt zich er voor in te zetten dat weidegang via de vergroeningsmaatregelen daadwerkelijk wordt gestimuleerd (Kamerstuk 21 501-32, nr. 593). Welke beleidsinzet formuleert het kabinet naar aanleiding van de deze motie? Kan het kabinet concreet aangeven wat zij zal inbrengen tijdens de Raad om uitvoering te geven aan de motie? Zijn er op ambtelijk niveau al contacten geweest met andere lidstaten om het belang voor Nederland van de opname weidegang in de vergroeningsmaatregelen onder de aandacht te brengen?

Het verslag van de laatste Raad meldt dat Polen bij de Europese Commissie aandacht heeft gevraagd voor de lage melkprijs. Ook de leden van de ChristenUnie-fractie maken zich zorgen over druk op de melkprijs vanwege onder meer overschotten en stijgende kosten. Deze leden horen graag van het kabinet wat zij vindt van de recente ontwikkelingen en wat haar eigen positie is in de gesprekken met Europa hierover.

Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

Wetgevingsvoorstellen voor het GLB 2014–2020 – vergroening

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren wijzen erop dat de zogenaamde vergroening van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid nauwelijks iets om het lijf heeft. Dat is zeer ernstig, niet in de laatste plaats met het oog op de voedselzekerheid die verder in gevaar komt als de (agro)biodiversiteit afneemt. De leden van de Partij

voor de Dieren-fractie vinden het onvoorstelbaar dat de staatssecretaris de ecologische crisis glashard ontkent en nu voorstelt om de toch al zeer minimale vergroening van het GLB in te vullen via een keuzemenu. Heeft de staatssecretaris zijn plannen laten beoordelen op (agro)ecologische effecten en de gevolgen voor verstandige boeren die de onbetaalbare waarde zien van (gratis!) ecosysteemdiensten op lange termijn, nu het demissionaire kabinet doorgaat met de koers van de korte termijn ten koste van toekomstbestendige landbouw?

Hervorming GVB – Maximaal Duurzame Vangst en Milieuaspecten

De leden van de fractie van Partij voor de Dieren wijzen op de noodzaak het behoud en herstel van ecosystemen voorop te stellen bij de hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). En dus niet het uitnutten van de levende natuurlijke hulpbronnen in zee, terwijl «damage control» ingezet wordt om de gevolgen te minimaliseren. Dit geldt ook voor het vaststellen van MSY-niveaus en de milieuaspecten van het GVB. Onafhankelijke wetenschappelijke adviezen zouden leidend moeten zijn bij de bepaling van MSY-niveaus, in plaats van de korte termijnbelangen van de stakeholders. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie willen dat de staatssecretaris zich rekenschap geeft van het algemene belang van behoud van de ecosystemen in zee dat hij moet verdedigen, en dat hij zich tijdens de Raad inzet voor onafhankelijke, wetenschappelijke gefundeerde besluitvorming over de vangstniveaus en milieuaspecten van het GVB. Kan de staatssecretaris tevens aangeven wat de specifieke insteek van het geplande stakeholderoverleg is?

Ook maken de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zich zorgen over de niet nader gespecificeerde «praktische oplossingen» die zullen worden toegepast bij het ontbreken van MSY-niveaus in bepaalde bestanden. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren benadrukken dat het voorzorgsprincipe gehandhaafd moet blijven. Als er weinig over een visbestand bekend is, is de meest passende benadering om simpelweg niet te vissen. Graag een toezegging van de staatssecretaris. Om welke «oplossingen» gaat het hier precies, en kan de staatssecretaris garanderen dat hierbij het principe van «het zekere voor het onzekere nemen» wordt gehanteerd?

Ook vragen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren de staatssecretaris zich in te zetten voor harde sancties indien vastgestelde MSY-niveaus overschreden worden. Wat verstaat het kabinet precies onder «uitgangspunt» als het gaat om het opnemen van MSY in beheerplannen? Hoe strikt zullen deze uitgangspunten worden nageleefd? De staatssecretaris stelt dat het GVB een bijdrage dient te leveren aan het bereiken en behouden van de goede milieutoestand (KRM) en een gunstige staat van instandhouding (VHR). Kan de staatssecretaris gedetailleerder en concreter toelichten hoe het GVB gaat bijdragen aan het behoud en de instandhouding van een goede milieutoestand? Hoe zit het met de integratie van de Vogel- en Habitatrichtlijn in het GVB; zorgt de staatssecretaris ervoor dat de noodzakelijke beschermingsmaatregelen voor Natura 2000-gebieden op zee zelfstandig getroffen kunnen worden, dat wil zeggen zonder doorkruising van het GVB?

Conferentie van Salzburg over aquacultuur

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren wijzen aquacultuur stellig af: duurzaamheid, dierenwelzijn en aquacultuur zijn niet verenigbaar.

Veel kweekvis wordt gevoerd met vismeel van in het wild gevangen vis. Deze methode is niet duurzaam en het zal ook erg lastig zijn deze te verduurzamen. Daarnaast worden steeds meer stukken zee langs kustzones gebruikt als «vijvers» voor kweekvissen, waardoor afvalstoffen

en toegediende middelen in zee terecht komen, met grote veranderingen in het lokale ecosysteem als gevolg. Kan de staatssecretaris toelichten hoe hij in bovengenoemde gevallen verduurzaming ziet? Wat wordt er over deze zaken gezegd in de te tekenen verklaring? Kan de staatssecretaris toelichten wat er precies wordt verstaan onder «duurzaamheid» in de verklaring?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren maken zich daarnaast ernstig zorgen over het welzijn van dieren gehouden in aquacultuur en achten derhalve een preventieve dierenwelzijnstoets noodzakelijk: vissen zouden pas in kweekomstandigheden gehouden kunnen worden als eerst is aangetoond dat dit mogelijk is binnen de definitie van dierenwelzijn die het kabinet zelf hanteert, namelijk de vijf vrijheden van Brambell. Kan de staatssecretaris toelichten wat er precies wordt verstaan onder dierenwelzijn en diergezondheid in de te tekenen verklaring, en hoe dit zich verhoudt tot de vijf vrijheden van Brambell? Daarnaast willen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren een toezegging van de staatssecretaris dat hij zich hard gaat maken voor een preventieve toets bij aquacultuur volgens het «nee, tenzij»-principe dat in de Nederlandse Gezondheid- en welzijnswet voor dieren is vastgelegd.

Handhaving verdooving van dieren voor de slacht

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn verheugd te horen dat de Zweedse delegatie heeft aangekondigd in de Raad aandacht te vragen voor de verdooving van dieren voor de slacht. Zij zijn benieuwd wat dit verzoek in zal houden en vragen de staatssecretaris de Kamer hierover gedetailleerd te informeren. Daarnaast verzoeken zij de staatssecretaris om bij aankomende Raad het initiatiefwetsvoorstel van het lid Thieme over het invoeren van een verplichte voorafgaande bedwelming bij ritueel slachten (Kamerstukdossier 31 571) als voorbeeld te noemen, en de noodzaak te benoemen van voorafgaande bedwelming gezien de wetenschappelijke consensus over het extra leed dat dieren bij de slacht wordt toegebracht als bedwelming achterwege blijft. Graag een toezegging op deze punten.

Ontwerp-Raadsconclusies EU-strategie Dierenwelzijn en Transportverordening 1/2005

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn het met de staatssecretaris eens dat de ontwerp-Raadsconclusies voor de EU-strategie Dierenwelzijn en Transportverordening 1/2005 te mager zijn. Maar de leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen de staatssecretaris wel hoe hij het zover heeft laten komen, gezien het voortdurende verzoek om tijdig en met ambitie de agenda voor Europees dierenwelzijnsbeleid te bepalen en in te zetten op resultaat. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie zijn niet onder de indruk van de inzet van het Nederlandse kabinet voor meer dierenwelzijn in Europees verband en duidt de afwijzing van de ontwerp-Raadsconclusies nu als «too little and too late». Wat gaat de staatssecretaris doen om de gemiste kansen goed te maken? Komt hij alsnog met een ambitieuze inzet, zowel inhoudelijk als qua proces waarin hij coalities zoekt met gelijkgestemde landen en een serieuze poging doet om tegenstribbelende lidstaten mee te krijgen? Kan hij uiteenzetten wat het Nederlandse kabinet hier de afgelopen jaren precies aan heeft gedaan en welke extra inspanningen zij gaat leveren nu ze zelf ook teleurgesteld zegt te zijn over de voorliggende EU-strategie Dierenwelzijn en de Transportverordening?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren verzoeken de staatssecretaris gedetailleerder het bereik, het nut en de waarde toe te lichten van de opgesomde ontwerp-Raadsconclusies waarmee het kabinet wél instemt. Welke inspanningen verricht het kabinet om de Raadscon-

clusies conform haar wens aan te passen? Welke lidstaten kunnen de Nederlandse positie steunen? Kan de staatssecretaris garanderen voet bij stuk te houden en het voorbehouden te handhaven totdat alle genoemde bezwaren worden weggenomen?

De staatssecretaris stelt dat de ontwerp-Raadsconclusie die wijst op de onmisbaarheid van specifieke voorschriften voor bepaalde diersoorten krachtiger en specifiek kan worden geformuleerd. Hoe wordt dit in het huidige ontwerp benoemd? Hoe worden de diercategorieën konijnen, kalkoenen, vleeskuikenouderdieren, melkvee, nertsen en circusdieren in het huidige ontwerp omschreven?

II Antwoord / Reactie van de staatssecretaris

III Volledige agenda

1. Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 14-15 mei 2012 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 596). Brief regering d.d. 04-05-2012, staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker.
2. Uitkomsten van de Landbouw- en Visserijraad die op 26 en 27 april jl. plaatsvond in Luxemburg (Kamerstuk 21 501-32, nr. 597). Brief regering d.d. 04-05-2012, staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker.